

AFTONBLADET

1 2 3

Textstorlek:

Rebeller gör segertecken vid fronten i Dafniya, fyra mil utanför Misrata.

Foto: AP

Myten Libyen

Joakim Bröms om mediebilden av goda rebeller och ond Gaddafi

Stridigheterna i Libyen har rasat i närmare fyra månader sedan de bröt ut i mitten av februari. Natos flygbombningar har pågått i snart tre månader. Men än så länge verkar eld upphör, förhandlingar och en fredlig lösning på konflikten vara föga mer än en hägring långt bort i fjärran. Samtidigt kommer ständiga rapporter om regimens brottsliga beteende: flyganfall mot civila, våldtäktskampanjer, urskillningslösa bombningar av bostadsområden för att nämna några av de berättelser som har florerat och upprört oss nyhetskonsumenter. Situationen i Libyen är svartvit. På den ena sidan står **Gaddafi** och hans anhang av grymma mördare; på den andra rebeller som vill befria sitt land från en diktator och införa demokrati. Är det en rättvisande bild? Flera röster ger delvis en annan version av situationen i Libyen.

Professor Alan J Kuperman vid University of Texas i Austin, påpekade

Rapporter om Gaddafis attacker mot civila har visat sig svåra att bekräfta.

Foto: AP

redan några veckor in på Natos bombkampanj att rebellerna överdrev hotet mot civila i Libyen. Tvärt emot vad de flesta medier rapporterade menade han, med stöd av människorättsorganisationen Human Rights Watchs rapporter från Misrata, att tesen att Muammar Gaddafi planerade ett folkmord saknade stöd. Det finns heller inga styrkta belägg för massmord eller folkmordsliknande straffexpeditioner mot befolkningarna i de städer där regimen har återtagit kontrollen.

Vad som däremot är slående i medierapporteringen är hur stor vikt nyhetsredaktioner lägger vid påståenden och uttalanden från rebellerna och det nationella övergångsrådet (National Transitional Council, NTC) med säte i Benghazi. Utan vidare bevis eller fakta har bilden av ett krig mot en omänskligt grym diktator, en modern Hitler, cementerats. Flygattacker mot civila demonstranter i inledningen av upproret är det tydligaste exemplet på hur Gaddafis regim beskrevs som inte bara diktatorisk utan galen och blodtörstig. Men återigen finns det inget oberoende stöd för denna beskrivning. Enligt ett inlägg på *Russia Today* kunde den ryska militärledningen, som bevakade Libyen via satellit, inte bekräfta några bombräder i Tripoli och Benghazi vid den aktuella tidpunkten. Nu kan vi betvivla uppgifter från rysk statstelevision, men International Crisis Group, en organisation som arbetar med konfliktlösning, tar i en ny rapport (Making Sense of Libya, 6 juni) också avstånd från de mest överdrivna beskrivningarna av folkmord och flygattacker.

Även anklagelserna om en Gaddafi-ledd konspiration av systematiska våldtäkter vilar på skakig grund. FN:s egen utredare tror inte på historien och Amnesty har inga hårda bevis, enligt *Dagens Nyheter* (10 juni). Därmed verkar de flesta motiven för en humanitär intervention ha tämligen svagt stöd i form av verifierbara fakta. I stället finns det mycket som tyder på att det som sker i Libyen, till skillnad från de folkliga revolutionerna i Tunisien och Egypten, är ett inbördeskrig till följd av protester som snabbt förvandlades till ett väpnat uppror. Det är inte en orimlig tolkning att Natos intervention i själva verket snarare har förlängt striderna eftersom de aktivt har tagit sida i ett inbördeskrig.

Även om medierapporteringen tämligen ensidigt har fokuserat på brott begångna av Gaddafis regim har det också kommit uppgifter som tyder på att rebellstyrkorna långt ifrån är några duvungar. Rapporter om lynchningar av svarta libyer i östra Libyen och avrättade regeringssoldater (*The Globe and Mail*, 1 april, "A rebellion divided: spectre of revenge killings hangs over eastern Libya") rimmar illa med den gängse mediebilderna av Gaddafis heroiska motståndare. Som **Maximilian Forte**, professor i antropologi i Montreal, har kommit fram till efter att ha gått igenom telegram och artiklar från såväl västliga som afrikanska medier, finns det flera exempel på rasistiskt våld riktat mot svarta libyer och gästarbetare från rebellerna och deras sympatisörer. Men av någon märklig anledning har västliga medier utgått från att alla svarta i Libyen är legoknektar.

För dem som fortfarande tror på de humanitära motiven bakom Natos intervention är det dessutom märkligt att rebellerna och deras västliga supportrar vid flera tillfällen har motsatt sig en förhandlingslösning. Såväl premiärminister **David Cameron** som president **Barack Obama** har sagt att Gaddafi måste bort, detta trots att FN:s resolution 1973, som legitimerade flygförbudszonen, inte ger Nato något mandat för regimskifte. Däremot har Gaddafis regim exempelvis accepterat termerna för båda de förslag till vapenvila och förhandlingar som Sydafrikas president **Jacob Zuma** har lagt fram vid sina besök i Libyen i början av april och i slutet av maj. Afrikanska unionen har dessutom upprepade gånger uppmanat Nato att sluta bomba. Dock utan resultat. Om nu syftet är att skydda civila, varför är den ena parten i konflikten ovillig att försöka nå en fredlig lösning? Förhoppningsvis kan framtiden svara på vad som motiverar Natos krigiska hållning, till dess fortsätter striderna oförtrutet till det libyska folkets förfång.

Joakim Bröms
Frilansjournalist

Utskriftsdatum: 2013-10-02

Publicerad: 2011-06-20

Webbadress: <http://www.aftonbladet.se/kultur/article13198242.ab>

Tipsa oss!

MMS & SMS: 71000

Mejla: tipsa@aftonbladet.se

Ring: 08 - 411 11 11

© Aftonbladet